

Sygn. akt III A Ua 999/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Janina Cieślukowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Irena Różańska-Dorosz SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku B. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji B. C.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 23 maja 2012 r. sygn. akt V U 410/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy B. C. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Od opisanej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie.

Wyrokiem z dnia 23 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Legnicy odwołanie to oddalił.

Rozstrzygnięcie to Sąd oparł o następująco ustalony stan faktyczny:

B. C. urodził się (...)r. Na dzień 01 stycznia 1999 r. wykazał 30 lat 6 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nie składkowych. Wnioskodawca nie przystąpił do OFE i nie pozostaje w stosunku pracy, który rozwiązał w dniu 13 stycznia 2011 r.

Wniosek o emeryturę złożył w dniu 21 listopada 2011 r.

Wnioskodawca był zatrudniony w (...) (...) w okresie od 5 listopada 1968 r. do 31 grudnia 1996 r., a następnie od 1 stycznia 1997 r. do 28 kwietnia 2000 r., w wyniku reorganizacji tego zakładu, z zachowaniem ciągłości zatrudnienia, w (...) sp. z o.o. w G., na następujących stanowiskach:

- od 17 kwietnia 1972 r. do 31 lipca 1973 r. jako mistrz zmianowy na Wydziale Remontu Dźwignic,
- od 1 sierpnia 1973 r. do 31 lipca 1976 r. jako mistrz, a następnie starszy mistrz na Wydziale Mechanicznym 31 lipca 1976 r. (okresy pracy w warunkach szczególnych uznane przez organ rentowy),
- od 1 sierpnia 1976 r. do 28 lutego 1989 r. na stanowisku kierownika oddziału oraz od 1 marca 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku kierownika wydziału na Wydziale Remontu Suwnic.

W okresie zatrudnienia na tych obu, ostatnio wymienionych, kierowniczych stanowiskach wnioskodawca wykonywał pracę na terenie Huty (...). Jego obowiązki polegały na kierowaniu i dozowaniu technicznym remontów dźwignic użytkowych na Wydziale Remontu Dźwignic Huty (...), odbiorze prac, przekazywaniu do użytku remontowanych urządzeń, kontrolowaniu przeglądów technicznych dźwignic, zawiesi, haków czerpaków użytkowych na obiektach technologicznych huty. Odpowiadał za pracę podległych mu pracowników i wykonywanie przez nich zadań, za właściwe i pełne wykorzystanie czasu pracy podległych pracowników, organizację i dyscyplinę pracy, dyscyplinę technologiczną, jakość produkcji, gospodarkę materiałową, bhp, sprawne usuwanie awarii, porządku na terenie i wokół wydziałów, wykonywanie nakazów inspekcji pracy i zaleceń społecznej inspekcji energetycznej i dozoru technicznego.

Kierownikowi wydziału podlegał bezpośrednio kierownik oddziału, a temu mistrzowie i starsi mistrzowie. Kierownik Wydziału i Kierownik Oddziału nie kierowali bezpośrednio pracami remontowymi wykonywanymi na terenie huty. Taki bezpośredni nadzór i kontrolę zarówno na Wydziale Mechanicznym jak i Wydziale Remontów Mechanicznych wykonywali mistrzowie i starsi mistrzowie. To oni nadzorowali pracowników wykonujących prace remontowe na oddziałach huty. Kierowali pracownikami na określonych zmianach i wydawali im bezpośrednio polecenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż wnioskodawca posiada wymagany staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. W szczególności nie jest możliwe uznanie za zatrudnienie w warunkach szczególnych pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika na Wydziale Remontów Dźwignic od 1 marca 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Wnioskodawca w okresie tym nie sprawował bowiem dozoru techniczno-inżynierskiego bezpośrednio, lecz przez podległych mu mistrzów i starszych mistrzów, którzy bezpośrednio sprawowali nadzór nad prawidłową organizacją pracy podległych im pracowników produkcyjnych. Wnioskodawca nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, a zatem zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył wnioskodawca, zarzucając naruszenie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez nieprzyznanie mu prawa do emerytury zgodnie z wnioskiem, jak również naruszenie art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez zastosowanie dowolnej nie zaś swobodnej oceny dowodów oraz błąd w ustaleniach faktycznych, sprowadzający się do błędnego przyjęcia, że nie wykonywał bezpośrednio pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona.

B. C. urodził się (...)

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Wnioskodawca ubiegał się o przyznanie świadczenia po osiągnięciu wieku określonego w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – tj. wynoszącego 60 lat. Warunkiem uzyskania prawa do emerytury w tym wieku jest nadto wykazanie przez ubezpieczonego, w myśl § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43), iż ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionej w Wykazie A, stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia. Praca w szczególnych warunkach musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W sprawie niesporne było, że w okresie od 1 marca 1989 r. r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca zajmowała stanowisko kierownika wydziału na Wydziale Remontu Suwnic, a w okresie od 1 sierpnia 1976 r. do 28 lutego 1989 r. na stanowisku kierownika oddziału. Przedmiot sporu stanowiła natomiast ocena czy praca na tych stanowiskach była pracą w warunkach szczególnych, której definicję zawiera art. 32 ust. 4 ustawy i czy skarżący pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia.

Na wstępie należy zauważyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, iż przewidziane w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach, należy stwierdzić, że określonymi w pkt. 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia czynnościami ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Ocena, czy określona kontrola bądź dozór stanowiły pracę w szczególnych warunkach, uzależniona jest od stwierdzenia narażenia ubezpieczonego na czynniki istniejące na stanowiskach pracy podwładnych zatrudnianych w szczególnych warunkach. Od kontrolującego czy dozoruującego wymaga się, aby praca z pkt. 24 była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku (§ 2 rozporządzenia). Nie chodziłoby więc o sam funkcjonalny związek pracy kierownika z prowadzonym zakładem (produkcją), którego częścią z istoty jest nadzór, jednak o związaną z pracą na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Trafnie wskazuje Sąd Okręgowy, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawę do uznania, że wnioskodawca kierował wprawdzie pracą wydziału mechanicznego oraz wydziału remontów, jednak czynił to za pośrednictwem mistrzów i starszych mistrzów, którzy bezpośrednio sprawowali nadzór nad pracownikami produkcyjnymi. Oznacza to, iż wnioskodawca nie był bezpośrednio, w sposób stały, narażony na szkodliwe dla zdrowia czynniki, co uniemożliwia zaliczenie tego rodzaju dozoru do prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Wprawdzie wnioskodawca, jak wynika z zeznań świadków – P. N. oraz A. W., oraz zakresu czynności, znajdującego się w aktach osobowych, wykonywał również bezpośredni dozór na wydziałach, jednak czynił to w ograniczonym zakresie, a nie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tymczasem, jak wyżej wskazano, praca w szczególnych warunkach, której wykonywanie uprawnia do uzyskania emerytury w obniżonym wieku, musi być świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nietrafne jest także powoływanie się w apelacji na zeznania świadka S. S. zeznającego w sprawie V U 1707/09, bowiem narusza to zasadę bezpośredniości.

Pozostałe czynności wykonywane przez wnioskodawcę na stanowisku kierownika wydziału nie są zaliczane do pracy w warunkach szczególnych w myśl rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Tym samym wskazywany okres pracy - od 1 marca 1989 r. r. do 31 grudnia 1998 r. - nie stanowi pracy w szczególnych warunkach, której wykonywanie uprawnia do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Nie zaliczenie wymienionych okresów do prac wykonywanych w szczególnych warunkach uniemożliwia przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.